

Всі аспіранти успішно виконували індивідуальні плани і достроково захищали кандидатські дисертації.

З 2007 року в університеті було відкрито постійно діючу аспірантуру зі спеціальності 13.00.04 Теорія і методика професійної освіти.

З 2010 року відкрито аспірантуру зі спеціальності 13.00.02 – Теорія і методика навчання української мови.

Далі кількість спеціальностей постійно збільшувалась: Психологія, Соціальна педагогіка, Українська література; Дошкільна освіта, Менеджмент, Історія і археологія, Освітні /педагогічні науки.

З 2002 року започатковано видання «Вісника Глухівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки». Цей науковий часопис є закономірним продовженням заснованого в 1912 році «Щорічника Глухівського учительського інституту».

Всі ці заходи пов'язані зі створенням власних наукових шкіл. Нині в університеті успішно функціонують наукові школи М.С. Вашуленка, В.П. Курок, Л.Я. Бірюк, Л.П. Загородньої, С.Д. Рудишина.

У 2015 р. в університеті розпочала діяльність Спеціалізована вчена рада зі спеціальності 13.00.04 Теорія і методика професійної освіти.)

На базі наукової школи В.П. Курок успішно функціонує докторантура.

Все це дозволило довести частку кадрів науковими ступенями і вченими званнями до 90%.

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ

Іванова Лідія Іванівна,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти Рівненського державного гуманітарного університету

Ключові слова: інтеграція, початкова школа, урок, літературне читання, читач.

Актуальність інтеграції в початковій школі зумовлена з одного боку тим, що література містить величезний потенціал духовних цінностей, які збагачують людину, є вагомим засобом формування духовно багатого особистості; з іншого – молодшим школярам властиве цілісне сприйняття об'єктів навколишнього світу.

Тому важливо розглядати урок літературного читання у сукупності комунікативної, пізнавальної, виховної, естетичної функцій, що забезпечується інтегрованим підходом до навчання літературного читання.

Літературні знання є специфічними, оскільки література, зокрема дитяча – це особливий художній спосіб пізнання світу. Читаючи художні твори, діти мають справу не з реальною, а заново відтвореною в уяві письменника і втіленою в художній формі дійсністю. І письменник, і читач створюють світ художнього твору, водночас відчують себе умовно за його рамками; створюють художній образ, що стає можливим за умови особливої інтеграції між автором і читачем, учителем і учнями.

Сучасний урок літературного читання завжди є інтегрованим, так як ґрунтується на комплексному підході до опрацювання твору, який розглядається через призму загальної картини, а не ділиться на окремі частини.

Так, І. Бех стверджує, що сьогодні інтеграція – важлива умова сучасної науки і розвитку цивілізації в цілому. Інтеграція розглядається як вимога об'єднання у ціле будь-яких частин чи елементів і вважається необхідним дидактичним засобом, за допомогою якого можна створювати в учнів цілісну картину світу [1, с. 5] Тож суть інтеграції розуміємо в цілеспрямованому взаємопроникненні елементів одного об'єкта в структуру іншого, унаслідок чого виникає новий об'єкт із власними ознаками [3].

В. В. Моштук вказує, що інтеграція навчальних предметів є можливою, якщо використовувати спільні для кількох методи пізнання, наближення до єдиного інформаційно-інтегративного рівня, взаємовідображення наук (забезпечення «зворотного зв'язку»). Під єдиним інформаційно інтегративним рівнем він розуміє вивчення матерії на одному рівні, який буде розглядатися з усіх дисциплін одночасно. Не менш важливими дидактичними умовами на думку науковця є наявність спільних цілей і завдань навчання, що виводяться з генетичної спільності навчальних предметів, реалізація спільних принципів і методів навчання, наявність спільних об'єктів для дослідження, використання спільних понять і термінів, забезпечення логіки засвоєння навчального матеріалу при інтеграції наукових знань [4]. Урок літературного читання, зазвичай вимагає попереднього досвіду учнів-читачів для засвоєння змісту прочитаного, а тому потребує пропедевтичних знань з інших предметів, інтегрованих до дидактичної структури уроку.

Разом з тим, інтегроване навчання дає змогу об'єднувати різні предмети, такі як мова, література, математика, природознавство. Це допомагає учням бачити зв'язок між різними аспектами знань і розвивати цілісне розуміння світу на основі прочитаного.

Інтегроване навчання допомагає учням бачити, як літературні знання можуть бути застосовані на практиці. Читачі вчаться розв'язувати реальні завдання, а не просто вивчати факти. Напр., *поміркуй і запиши: чому собачка – друг людини; створи казку, чому троянда колюча.*

Метою інтегрованого навчання, зокрема на уроках літературного читання є:

- формування в учнів цілісного уявлення про навколишній світ, системи знань і вмінь;
- створення оптимальних умов для розвитку учнів у процесі опрацювання літературних творів;
- активізація пізнавальної діяльності учнів на уроках;
- ефективна реалізація усіх завдань навчання літературного читання.

На уроці літературного читання можливі різні форми інтеграції:

- за змістом або тематичний підхід: інтегруються різноманітні предмети навколо однієї теми (*Напр., Склади опис-загадку з відгадкою “Синичка”*);
- інтеграція на рівні способів дій (навичок) (діяльнісний підхід).

Мистецтво на уроці літературного читання інтегрує різні його види: образотворче, музичне, декоративно-прикладне, танцювальне.

Інтеграція навчання потребує педагога нового типу, який має володіти глибокими знаннями з *педагогіки, психології* (уміння організовувати співробітництво з дітьми), *літературознавства* (художні відкриття, засвоєння літературних понять), загальних знань з *географії, біології, астрономії, історії, природничих наук*, всебічної ерудованості та загального особистісного розвитку.

Інтегроване навчання є цікавим для учнів, оскільки досліджує літературні теми глибоко та всебічно; сприяє розвитку творчого мислення; вчить шукати нестандартні рішення та виражати свої ідеї.

Список використаних джерел

1. Бех І. Інтеграція як освітня перспектива. *Початкова школа*. 2002. № 5. С. 5–6.
2. Ігнатенко Н. Етапи діалогічної взаємодії молодших школярів із навчальним текстом. *Школа першого ступеня*. Переяслав-Хмельницький, 2003. Вип. 7. С. 50–61.
3. Моштук В. В. Дидактичні умови інтеграції споріднених навчальних предметів : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.01 / Моштук Василь Васильович. КДПІ ім. М. П. Драгоманова. К., 1991. 164 с.
4. Шевчук К. Педагогічні умови організації інтеграції в початковій школі. *Науковий вісник Чернівецького університету. Педагогіка та психологія : зб. наук. праць*. Чернівці, 2004. Вип. 210. С. 190–195.

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗГІДНО КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Іноземцев Сергій Анатолійович,

аспірант 1 року навчання Навчально-наукового інституту педагогіки і психології Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Науковий керівник: Бірюк Людмила Яківна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології початкової освіти Навчально-наукового інституту педагогіки і психології Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

Ключові слова: молодші школярі, екологічна компетентність, Нова українська школа.

Сучасне суспільство стикається з різноманітними екологічними проблемами, які вимагають негайних та системних рішень. Особливо важливою стає роль освіти у формуванні свідомих, відповідальних громадян, здатних розуміти та реагувати на екологічні виклики. Концепція Нової української школи наголошує на важливості виховання екологічної компетентності у молодших школярів як одного з пріоритетних завдань. У цьому контексті ключовим є аспект формування екологічної компетентності у молодших школярів та шляхи її реалізації у освітньому процесі. Рефлексія науково-методичних джерел та практичного досвіду дозволить визначити оптимальні стратегії та методи формування в молодого покоління екологічної свідомості та відповідального ставлення до навколишнього середовища.

Перший крок у формуванні екологічної компетентності молодших школярів – це забезпечення їх обізнаності щодо актуальних проблем довкілля та шляхів їх вирішення. Аналіз досліджень переконує, що вивчення природничих наук і екології у школі сприяє формуванню в учнів розуміння важливості збереження природних ресурсів та розвитку екосистем. Дослідниця О. Іванова наголошує на тому, що використання інтерактивних методів навчання, зокрема використання відеоматеріалів та проведення практичних дослідів та експериментів, сприяє кращому засвоєнню екологічних понять молодшими школярами [1].